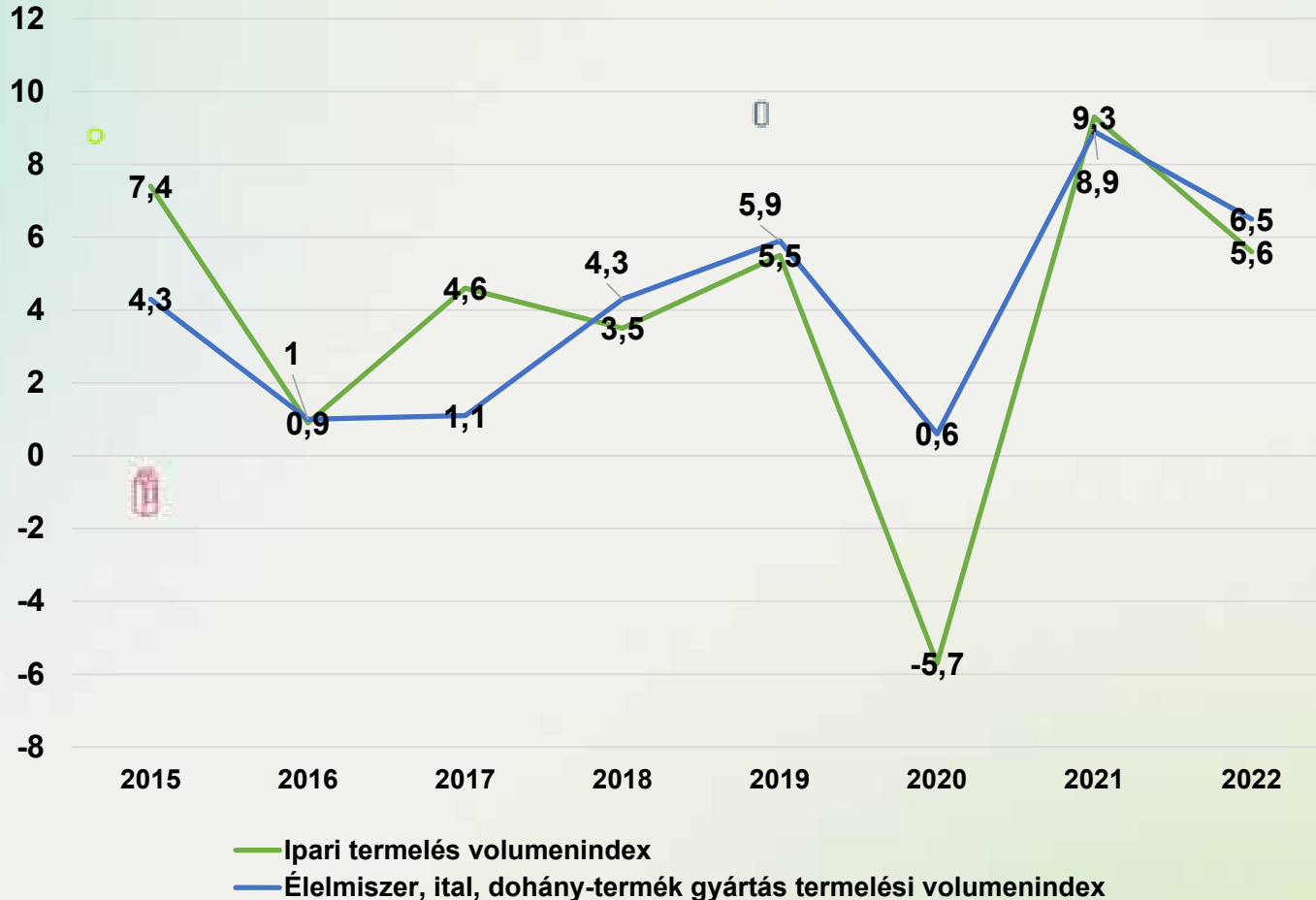

A magyar élelmiszeripar helyzete és kihívásai

Éder Tamás

2023.11.20.

Az ipar és az élelmiszeripar termelésének volumenindexe (%)

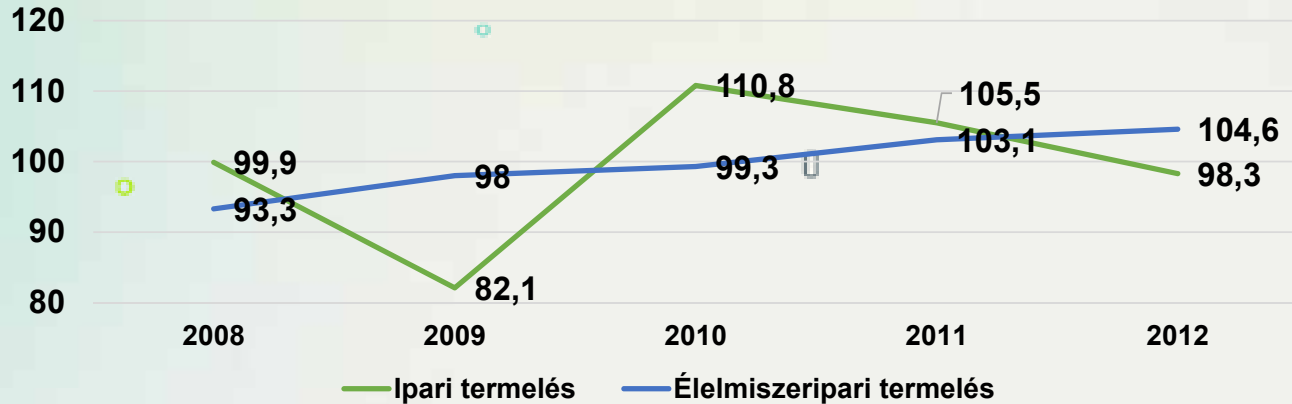
2022-ben az élelmiszeripar növekedése némileg meghaladta az ipari átlagot.

A 2022-es év ugyanakkor elsősorban az 1. félév jó mutatóinak köszönhetően alakult így.

A 2. félévben az élelmiszeripar termelése már csak 2%-kal nőtt, azon belül a 4. negyedévben már csökkent.

Milyen tapasztalatokkal bírunk válságos időszakokra vonatkozóan?

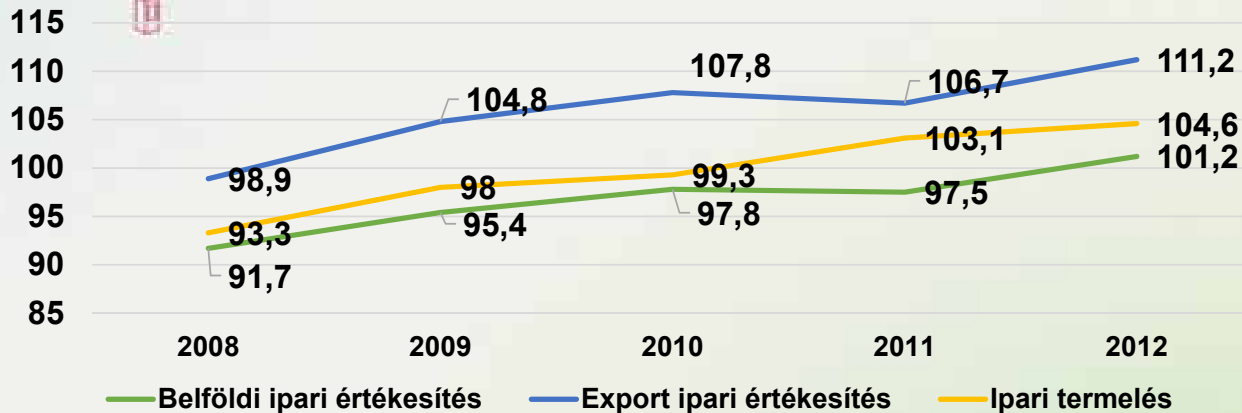
Az ipar egésze és az élelmiszeripar termelésének volumenindexe (az előző év %-ában)

Válságos időszakban az élelmiszeripar kiegyenlítettebb teljesítményt mutat, mint az ipar egésze.

Az élelmiszeripar belföldi értékesítése ugyanakkor tartós visszaesést mutat.

Az élelmiszeripar értékesítési és termelési volumenindexe (az előző év %-ában)

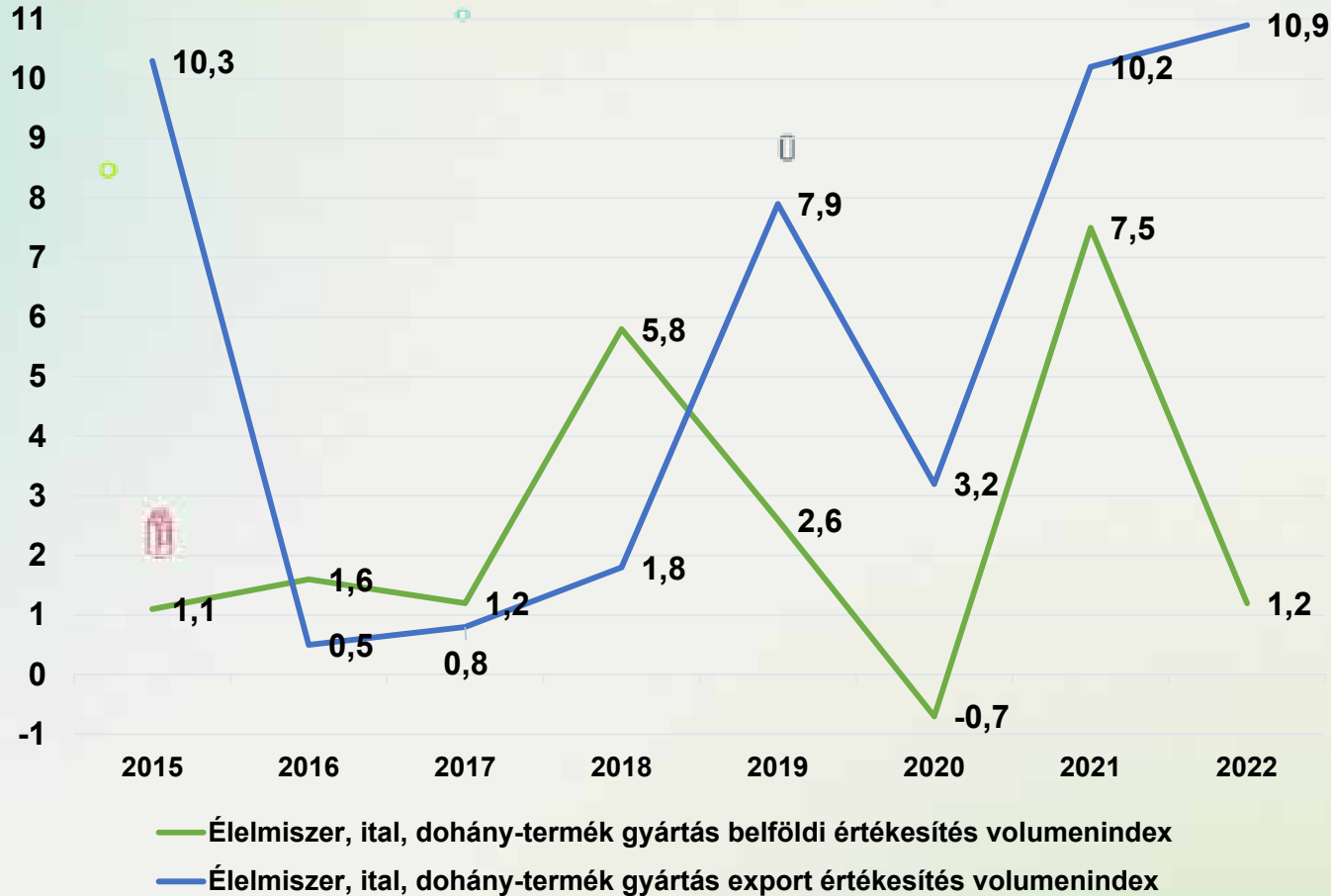

Az élelmiszerkiskereskedelmi forgalom visszaesése a kérdéses időszak minden évében kisebb volt, mint az élelmiszeripar belföldi értékesítésének visszaesése. (Import szerepének erősödése.)

Az élelmiszeripar teljesítményét az export szinte folyamatos növekedése segítette.

2022-ben ismét az export segítette a növekedést az ágazatban

Az élelmiszeripar belföldi és exportértékesítésének volumenindexe (%)

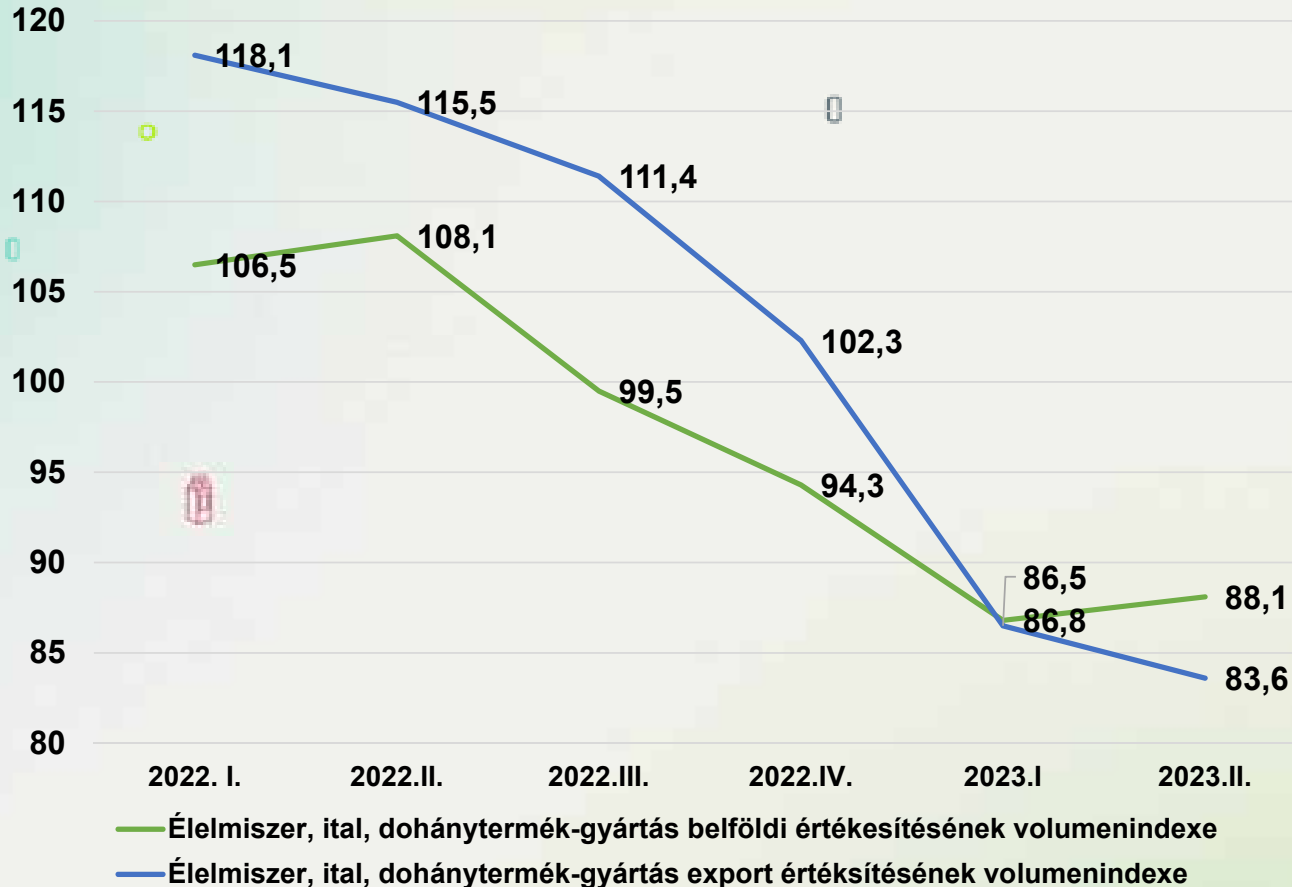

Az élelmiszeripar exportértékesítése egész évben növekedést mutatott, míg a belföldi értékesítés a 2. félévben már csökkent 3,7%-kal.

Az ágazat árbevételének 45%-a származott exportból 2022-ben.

2023-ban már az exportértékesítés is drasztikusan esik vissza

Az élelmiszeripar belföldi és exportértékesítésének alakulása

Az élelmiszeripar belföldi értékesítése a tavalyi 3. negyedév óta csökken.

2023-ban inkább „zuhan” a belföldi értékesítés. Az 1. negyedévben -13%, a 2. negyedévben -12%.

2023 1. félévében 12,5%-os a belföldi értékesítés visszaesése.

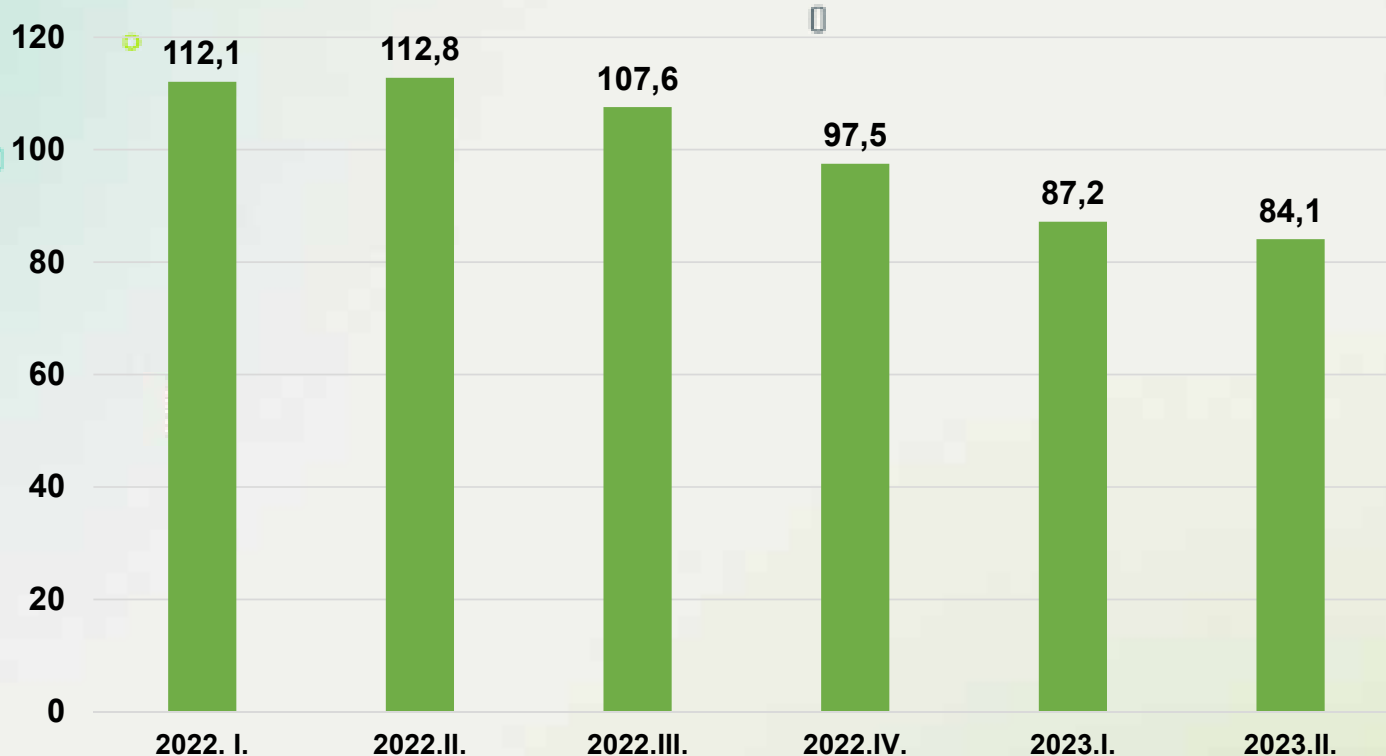
2022 utolsó negyedévében még 2%-os exportnövekedés volt.

2023 1. negyedévében több mint 13%-os, a 2. negyedévben több mint 16%-os visszaesés volt az exportértékesítésben.

Így az 1. félévben az exportértékesítés visszaesése majdnem elérte a 15%-ot.

Az élelmiszeripar teljesítménye 2023-ban évtizedek óta nem tapasztalt visszaesést mutat

Élelmiszer, ital, dohánytermék-gyártás termelési volumenindexe (%)

2022 utolsó negyedében 2,5%-os volt a csökkenés.

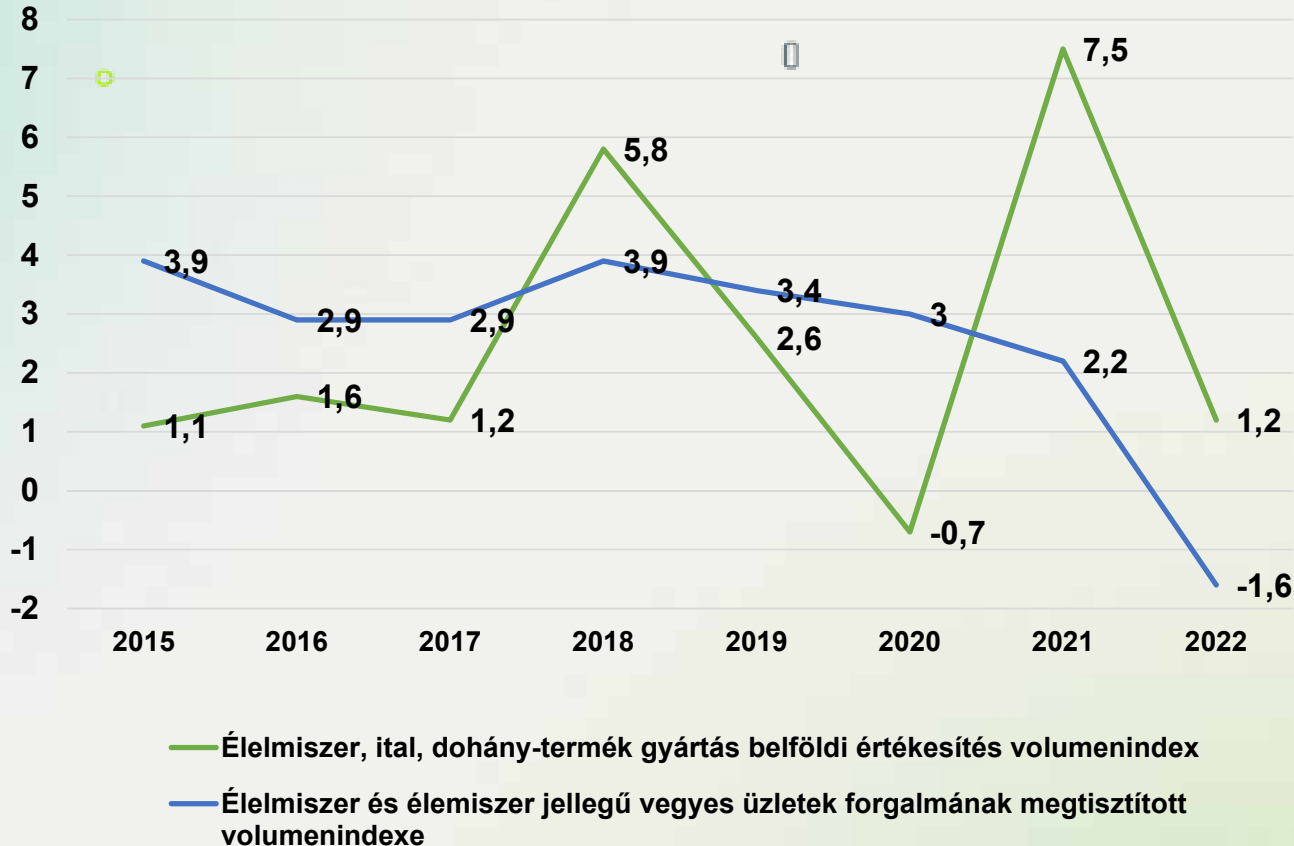
2023 1. negyedében közel 12%-os volt a visszaesés.

A 2. negyedév közel 16%-os visszaesést mutat.

Így az 1. félév visszaesése meghaladta a 14%-ot.

Az élelmiszer-kiskereskedelem forgalma tavaly csökkent, míg a hazai élelmiszeripar belföldi értékesítése némileg bővült

Az élelmiszeripar belföldi értékesítése és az élelmiszerkiskereskedelmi forgalom volumenindexe (%)

A magyar élelmiszeripar hosszú éveken keresztül a belpiacon szenvedte el a legnagyobb vereséget.

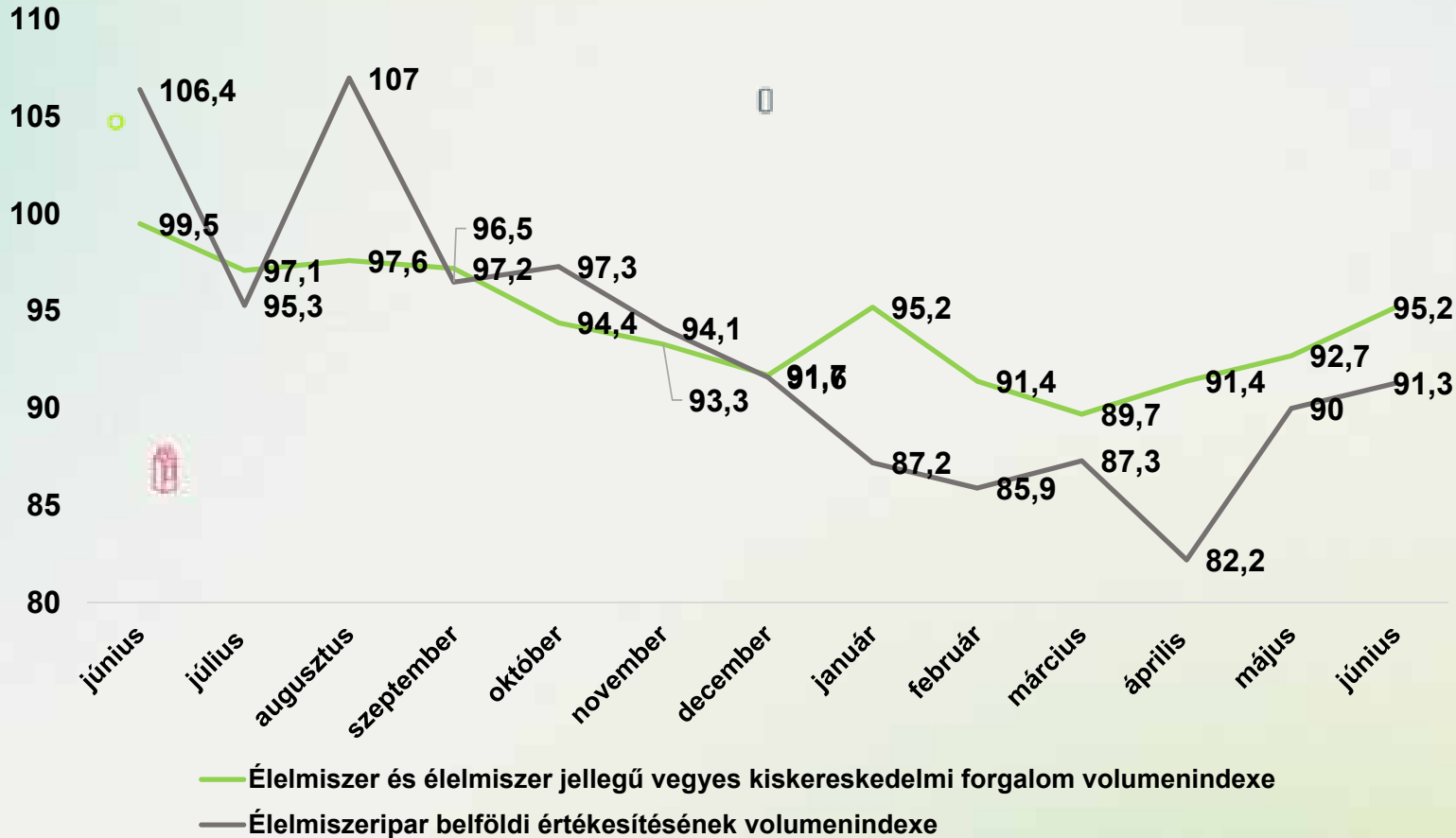
Az élelmiszer-forgalom növekedése folyamatosan meghaladta a magyar élelmiszeripari vállalatok belföldi értékesítésének növekedését.

2018 után 2021-ben és 2022-ben a belföldi értékesítés bővülése meghaladta az élelmiszer-kiskereskedelem bővülését.

A hazai termékek aránya némileg javult a polcokon.

2023-ban ismét a polcfelületvesztés jellemzi a hazai élelmiszeripart

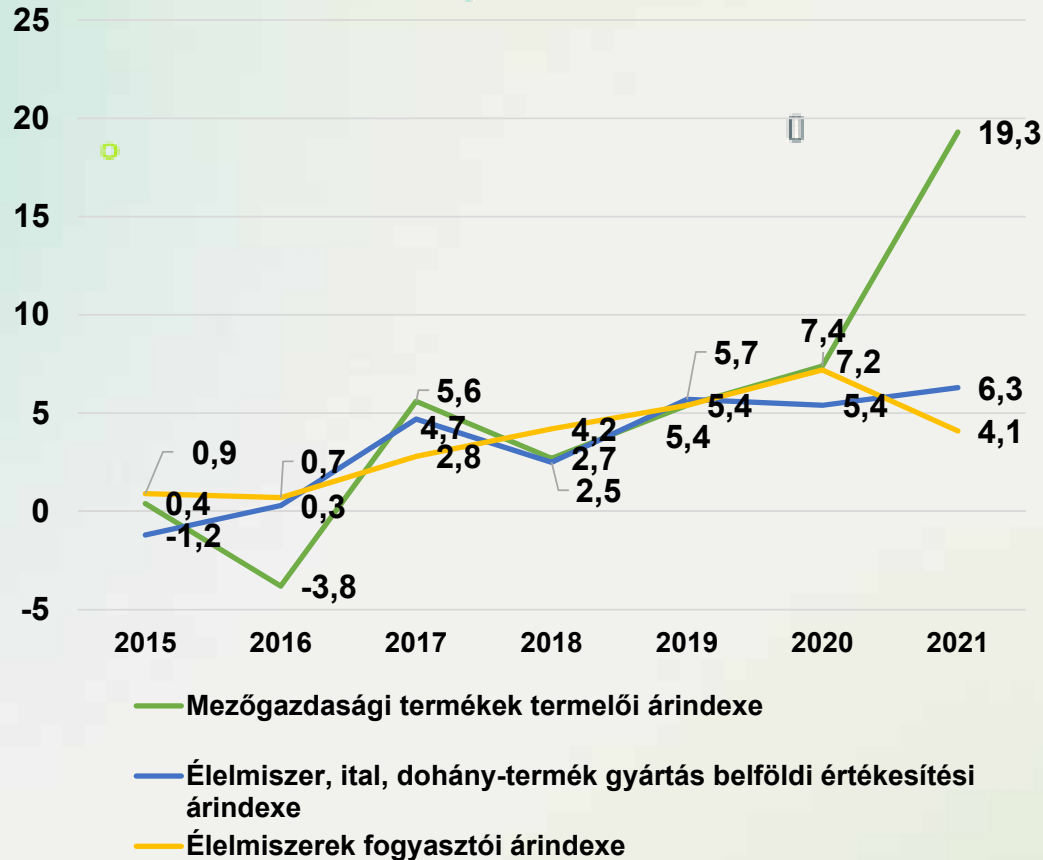
Az élelmiszerkiskereskedelem forgalmának és az élelmiszeripar belföldi értékesítésének volumenindexe havonta (%) 2022 júniusától

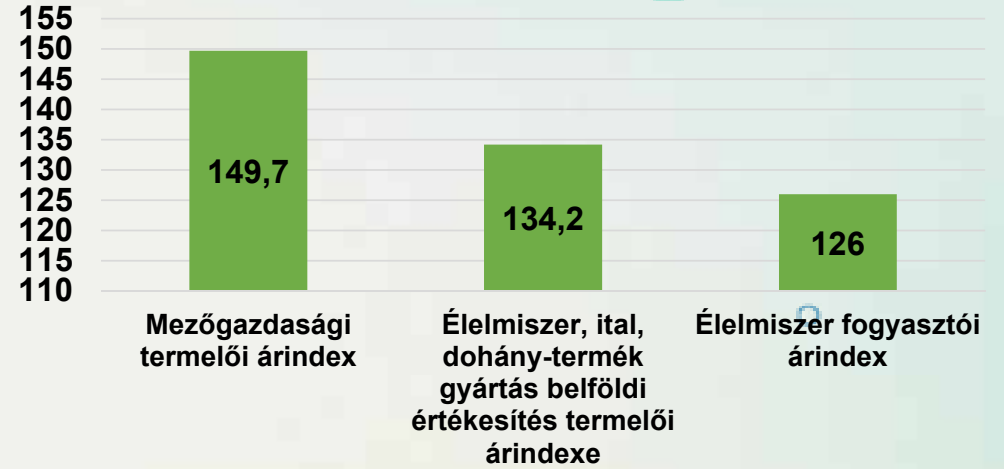
December óta ismét egyértelműen csökken a hazai termékek aránya a forgalomban.

A mezőgazdasági alapanyagok költsége robbanásszerűen megemelkedett

Árindexek alakulása a termékpályán (%)

Árváltozás 2022-ben, éves átlag %

Az élelmiszeripar belföldi értékesítésének árindexe rendszeresen a mezőgazdasági termelői árindex alatt marad.

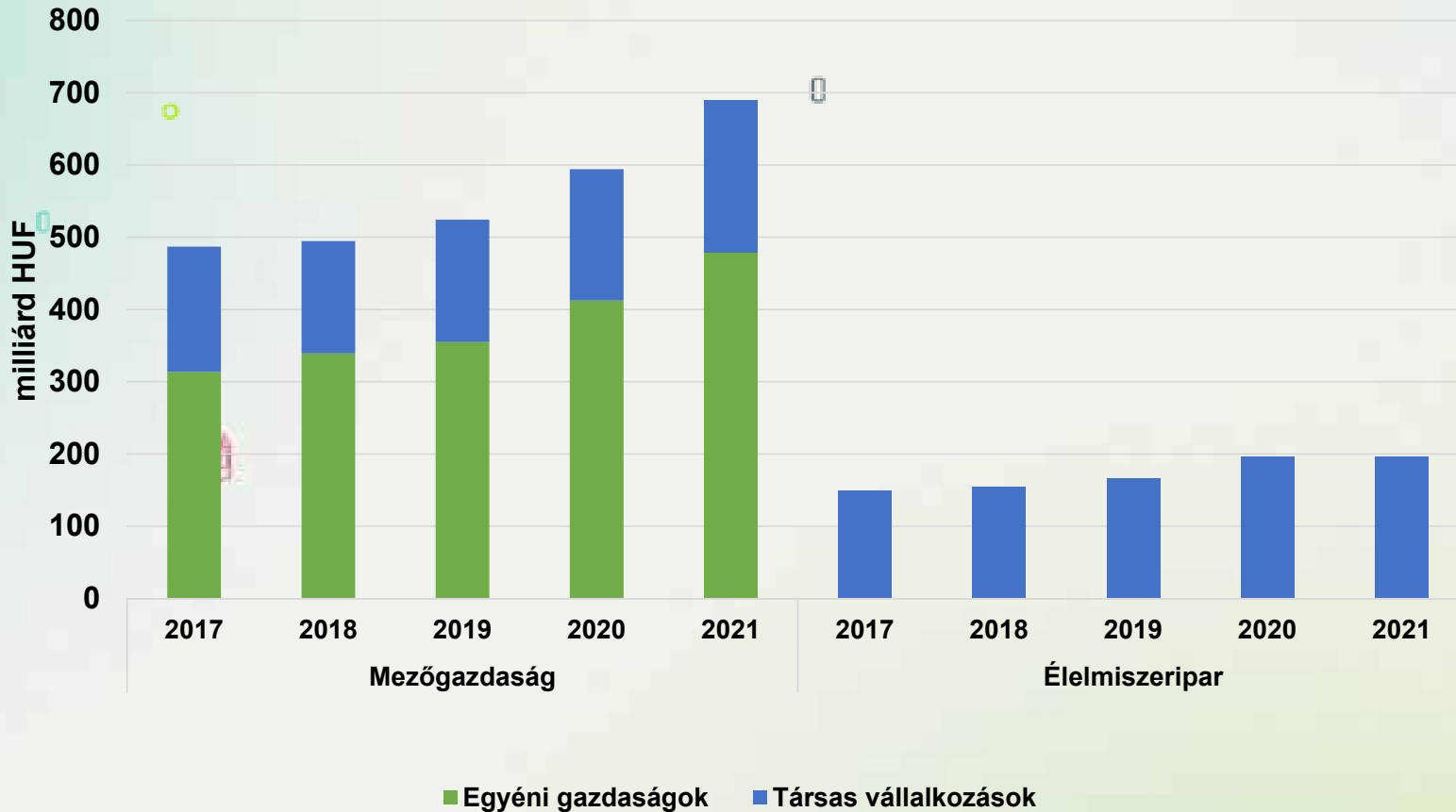
Az élelmiszerek fogyasztói árának változása 2021-ben és 2022-ben is alacsonyabb volt, mint az élelmiszeripar belföldi értékesítésének árnövekedése.

A mezőgazdasági termelői árindex és az élelmiszeripar belföldi értékesítési árindexének különbsége 2022-ben 15,5 százalékpont.

A kiskereskedelem 2021-ben és 2022-ben is csökkentette a „marzsát”.

Az élelmiszeripar eredményessége nem túl erőteljes, bár 2022-ben valószínűleg növekedett az eredmény

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar „mérleg szerinti” eredménye

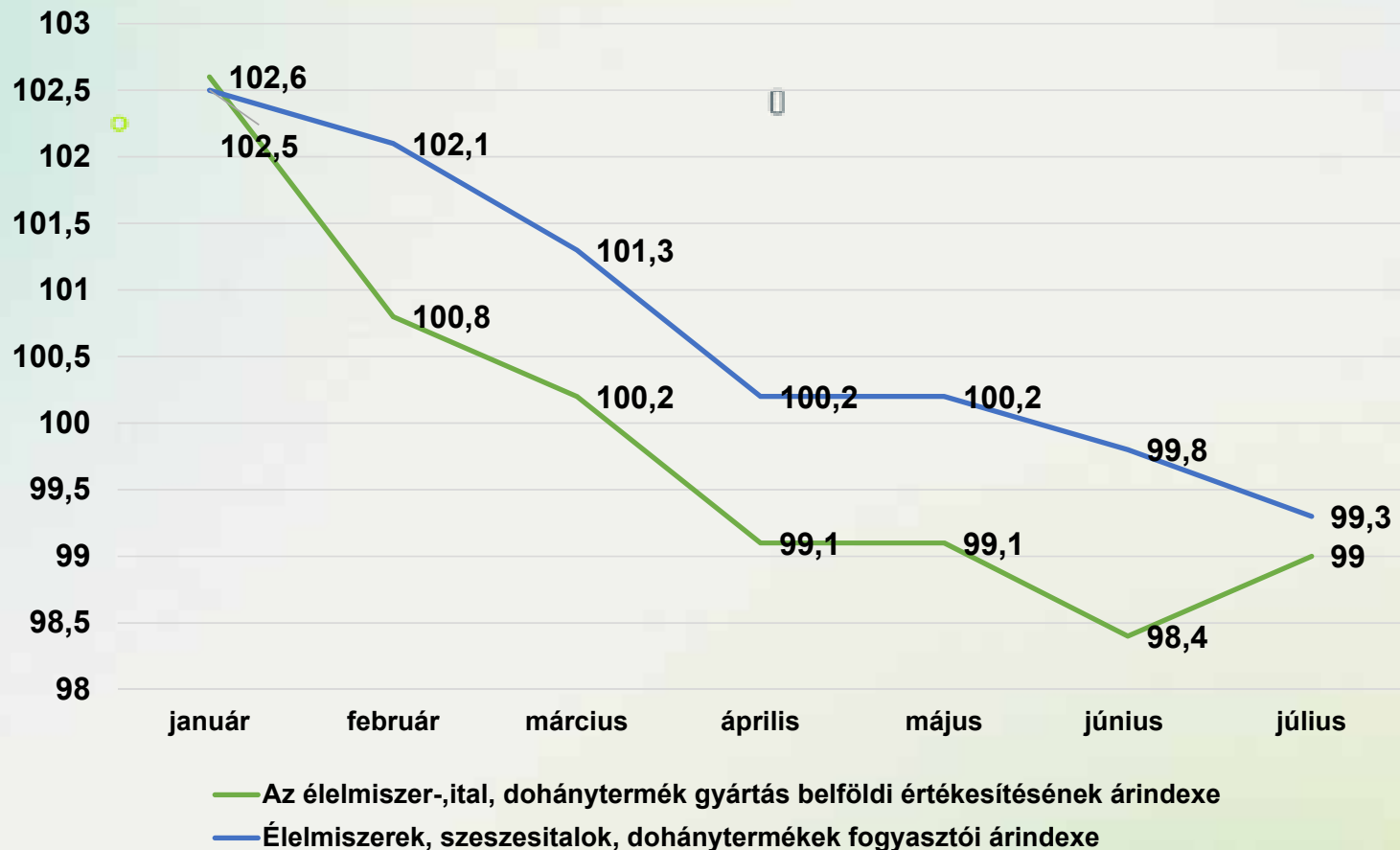

2022-es összesített adat még nem áll rendelkezésünkre, de az AKI előzetes márciusi becslése 30% körüli növekedéssel számol, ami 260 Mrd Ft körüli mérleg szerinti eredményt jelent.

Mivel az élelmiszeripar nettó árbevétele több mint 40%-ot növekedett 4416 Mrd Ft-ról 6345 Ft-ra, így az árbevétel-arányos eredmény százalékosan csökkent az előző évhez képest.

2023-ban a kiskereskedelem a marzs növelésével reagál a gazdálkodási nehézségekre

Az élelmiszeripar belföldi értékesítésének árindexe és az élelmiszer fogyasztói árindexe

2023 februárja óta az élelmiszer fogyasztói árának növekedése vagy meghaladta az élelmiszerek belföldi értékesítési árának növekedését, vagy kisebb mértékben csökkent, mint az ipari értékesítési ár.

A kiskereskedelem a marzs növelésével reagál a forgalom visszaesésére és a piacidegen állami intézkedésekre.

A felpörgő élelmiszer-infláció okozta problémák miatti természetes reakciók

- Fogyasztáscsökkenés.
- Diszkontosodás (PL termékek szerepének erősödése a brand termékek kárára).
- Minőséggyengítési folyamatok egyes alágazatokban – helyettesítő termékutánzatok (imitátumok) ismételt megjelenése nagyobb mennyiségben (feltét, rudacska, pálcika stb.).
- Az olcsó tömegtermékek importveszélyének erősödése (a forint árfolyama gyengítheti ezt a folyamatot).
- A jövedelmezőségi gondok miatti konfliktusok erősödése a termékpálya mentén.

A piaci folyamatokat jelentősen megzavaró állami intézkedések

**Az ársapkák
tartós
fennmaradása**

**A kötelező
akciózás
bevezetés**

**Sajátos
kommunikáció a
politika szereplői
részéről**

**Árfigyelő
rendszer**

**Az ársapkákat
felváltó kötelező
akciózás**

GVH vizsgálatok

EPR díjak

Az EPR (kiterjesztett gyártói felelősség) rendszerének hatása

- A nemzetközi gyakorlattól eltérő megoldás – koncesszió. **Kvázi monopol piaci helyzet kialakítása, a verseny kizárása a területről.**
- 2-3 éves **felszínes látszategyeztetés** az érintettekkel.
- Jogszabályi értelmezési problémák a mai napig.
- **Kettős adminisztrációs teher.** EPR és termékdíj egyszerre.
- A díjtételek megállapítása a jogszabályi határidő után.
- **A termékdíjat többszörösen meghaladó díjtételek megállapítása.**
- Az eddig „előbányászott” adatok szerint **Európa egyik legdrágább rendszerének a kialakítása.** (Ökomodulációra nincs lehetőség; a haszonanyag értéke nem jelenik meg...)
- Az első becslések szerint **a díjtétel növekedése éves szinten minimum 120-125 Mrd Ft** lesz az élelmiszeripari szereplők számára.
- Ez több mint fele a 2021-es ágazati eredménynek. Gyakorlatilag **megegyezik a VP-ből élelmiszeripari fejlesztésre ígért éves támogatás összegével.**
- Az EPR díj átadási árakba való beépítése ebben a helyzetben rendkívül nehéz, de idővel egyértelműen meg fog történni. **Inflációs hatás.(GVH közlemény.)**

**AZONNALI EGYEZTETÉSEKRE VAN SZÜKSÉG AZ ÉRINTETT KORMÁNYZATI SZERVEZETEKKEL ÉS A MOHUVAL A RENDSZER KORREKCIÓJA ÉRDEKÉBEN!
OLDANI KELL A KIALAKULT BIZALMI DEFICITES HELYZETET!**

Mit várhatunk, mitől tarthatunk a közeljövőben?

- A mezőgazdasági termelői árak indexe április óta csökken és a júliusig tartó időszak átlagos árindexe 100,8%. (Növénytermesztési és kertészeti termékek 89%, élő állatok és állati termékek 128,9%.) De egyes ágazatokban még mindig nem épült be teljesen a fogyasztói árakba a mezőgazdasági alapanyagok árának növekedése (pl. sertéshús).
- Rendkívüli bizonytalanság szinte minden input piacon (energiahordozók, mg-i alapanyagok).
- A forintárfolyam folyamatos bizonytalansági tényezőt jelent. (A költségek többsége kötődik direkt vagy indirekt formában az árfolyamhoz.)
- Félő, hogy a fogyasztás megreked a jelenlegi alacsony szinten, vagy csak kis mértékben növekszik.
- A külső forrás bevonása továbbra is drága marad a magas alapkamat miatt.
- Élesedik az árverseny. Folytatódik a diszkontosodás és a gyengébb minőségű termékek térnyerése.
- Az olcsó import nyomása erősödik, a jövedelemhiánnyal küzdő kiskereskedők engednek a csábításnak.
- Ismét megjelenik a késői fizetés a piaci szereplők között.
- A csökkenő jövedelmezőség miatt a termékpálya szereplői közötti konfliktusok erősödnek.
- Fejlesztések elmaradása, a versenyképesség csökkenése.

**Az ágazat teljesítményének csökkenése, a jövedelmezőség gyengülése akkor, amikor fejlesztési támogatási források állnának rendelkezésre.
Az ágazati konszolidáció potenciális felgyorsulása.**

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

fész
1989